

Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου της ANAKEM A.E. διατυπώθηκαν πολλές και σημαντικές προτάσεις σχετικά με τη διαχείριση και αξιοποίηση των ΑΕΚΚ, προτάθηκαν λύσεις για την υπέρβαση των προβλημάτων και των εμποδίων που υπάρχουν σήμερα, ενώ παρουσιάστηκαν βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα για την εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας στον τομέα των κατασκευών.

Ειδικότερα, στην παρέμβασή του ο **γενικός γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, Μανώλης Γραφάκος**, τόνισε ότι “η κυβέρνηση έκανε σημαντικά νομοθετικά βήματα όσον αφορά στον τομέα διαχείρισης των ΑΕΚΚ, αλλά απαιτείται και συνέχεια. Πρέπει να κάνουμε έναν ουσιαστικό διάλογο με τα ΣΣΕΔ, με την επιστημονική κοινότητα, με τη βιομηχανία και να βάλουμε ως στόχο μέσα σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα, αν όχι να τα διορθώσουμε όλα, τουλάχιστον να διορθώσουμε πράγματα τα οποία μπορούν να γίνουν άμεσα”. Ο κ. Γραφάκος δεσμεύτηκε πως, μαζί με τον γενικό γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων Πέτρο Βαρελίδη, “το θέμα αυτό θα το πάρουμε πολύ πολύ ζεστά, ώστε αυτά τα οποία παρουσιάστηκαν εδώ στο Εργαστήριο και αποτελούν την κοινή λογική, να τα κάνουμε πράξη. Τελειώσαμε με κάποιες άλλες προτεραιότητες στη διαχείριση των αποβλήτων, βάλουμε τη χώρα σε μια άλλη εποχή, με τις μονάδες διαχείρισης και άλλες παρεμβάσεις που κάναμε και τώρα θα πρέπει να ολοκληρώσουμε τις παρεμβάσεις μας στην κατεύθυνση όσων ακούστηκαν εδώ”.

Η **αναπληρώτρια προϊσταμένη της Διεύθυνσης Διαγωνισμών Δημοσίων Συμβάσεων του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Βασιλική Κούρου**, παρουσίασε το θεσμικό πλαίσιο που αφορά στην διαχείριση των ΑΕΚΚ, καθώς και τις δράσεις που έχει σε εξέλιξη το υπουργείο σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

Όπως είπε, «η γενική γραμματέας Υποδομών, συγκρότησε ομάδα εργασίας τον Νοέμβριο 2021, στο υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών με σκοπό την υποβολή προτάσεων για την υλοποίηση των δράσεων που περιλαμβάνονται στις πράσινες δημόσιες συμβάσεις και την επίτευξη του στόχου της χρήσης τουλάχιστον του 15% από τα ανακτόμενα στα δημόσια έργα. Επιπλέον, στο πλαίσιο της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής για τις δημόσιες συμβάσεις 2021-2025 προβλέπεται η εκπόνηση υποδειγμάτων τευχών τεχνικού περιεχομένου στα οποία να περιληφθούν και οι σχετικές απαιτήσεις για τα ΑΕΚΚ καθώς και οι απαιτήσεις του καινούργιου νομοθετικού πλαισίου 4819/21. Μέχρι σήμερα, στα τεύχη δημοπράτησης των έργων του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών περιλαμβάνονται απαιτήσεις για τη διαχείριση ΑΕΚΚ στις ειδικές συγγραφές υποχρεώσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία».

Η κ. Κούρου εξήγησε ότι «σύμφωνα με το νόμο 4412/16 προβλέπεται η έκδοση απόφασης υπουργού ΥΠΟΜΕ σύμφωνα με την οποία καθορίζονται τα κριτήρια που δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. Υποχρεωτικά μεταξύ των κριτηρίων πρέπει να περιλαμβάνεται ως κριτήριο με συντελεστή βαρύτητας τουλάχιστον 10% η πλήρωση των στοιχειωδών κριτηρίων της εργαλειοθήκης της ΕΕ για τις κατασκευές. Δίνεται δηλαδή η

δυνατότητα να περιλαμβάνεται μεταξύ των πράσινων κριτηρίων και η χρήση ποσοστού ανακτώμενων υλικών από τα ΑΕΚΚ».

Ο διευθύνων σύμβουλος του Εθνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης Νίκος Χιωτάκης αναφέρθηκε σε δύο συγκεκριμένα προβλήματα. “Το πρώτο είναι, γιατί ακόμη υπάρχουν χωματερές από μπάζα μέσα σε ρέματα ή κάτω από γέφυρες. Δυστυχώς, το πρόβλημα είναι ότι υπάρχουν Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης τα οποία μοιράζουν βεβαιώσεις χωρίς να κάνουν ανακύκλωση. Το πρόβλημα αυτό το ξέρει και το υπουργείο και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Το δεύτερο πρόβλημα είναι ότι τα ΑΕΚΚ θα πρέπει να ανακυκλώνονται και να ξαναγυρίζουν στην παραγωγική διαδικασία”. Αναφερόμενος ειδικότερα στην ΑΝΑΚΕΜ ο κ. Χιωτάκης είπε πως “έχει προχωρήσει πάρα πολλά βήματα αυτά τα δύο χρόνια, αλλά τη συγχαίρω γιατί έκανε τρεις σημαντικές προσφορές: η μία είναι η προσφορά αναπνευστήρων σε νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης στην περίοδο της πανδημίας, η δεύτερη, οι καθαρισμοί που έκανε από μπάζα σε δημόσιους χώρους και η τρίτη, είναι η βοήθεια στους πυρόπληκτους της Βόρειας Εύβοιας. Θα ήθελα όλα τα ΣΣΕΔ να έχουν ένα ανάλογο κοινωνικό πρόσωπο”.

Στην παρέμβασή της η **διευθύντρια Εναλλακτικής Διαχείρισης του ΕΟΑΝ, Σοφία Τζαρούχη** αναφέρθηκε στην εναλλακτική διαχείριση των ΑΕΚΚ στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας. Όπως τόνισε, βασικός σκοπός του ΕΟΑΝ είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της πολιτικής για την πρόληψη και την εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και των άλλων προϊόντων. Παρουσίασε το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείριση των ΑΕΚΚ και μίλησε και για τον ρόλο των ΟΤΑ στο συγκεκριμένο θέμα. Τέλος, παρουσίασε το πλαίσιο των προτάσεων της ΕΟΑΝ για την καλύτερη διαχείριση των ΑΕΚΚ και την αύξηση της χρήσης των παραγόμενων δευτερογενών υλικών στα δημόσια και ιδιωτικά έργα.

Ο Φίλιππος Αβρανάς, εκπρόσωπος ΣΑΤΕ, επισήμανε ότι “ενώ το νομοθετικό πλαίσιο προβλέπει πως οι προϋπολογισμοί για όλα τα δημόσια έργα θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν το κόστος για τη διαχείριση των ΑΕΚΚ, ακόμη και σήμερα δημοπρατούνται έργα στα οποία δεν προβλέπεται αυτό το κόστος. Αυτό δεν έχει να κάνει με τους κατασκευαστές. Έχει να κάνει με τις υπηρεσίες είτε των ΟΤΑ είτε των Περιφερειών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, αφού δεν προβλέπεται το αντίστοιχο κόστος, να μην αναλαμβάνει κανείς να το κάνει χωρίς να πληρωθεί”. Πρότεινε, παράλληλα, “να θεσπιστεί πριμοδότηση ενός έργου, αναλόγως του ποσοστού χρήσης δευτερογενών υλικών στην κατασκευή του” και τέλος, υπογράμμισε πως “η διαλογή στην πηγή είναι το Α και το Ω, όσον αφορά την ενσωμάτωση των δευτερογενών υλικών στα δημόσια έργα. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κάτι στο συγκεκριμένο θέμα και θα πρέπει να θεσμοθετηθεί”.

Ο Γιάννης Παπαηλιόπουλος, πρόεδρος της εταιρείας «Αδρανή Υλικά Θεσσαλονίκης Α.Ε.» μίλησε για τα εμπόδια τα οποία υπάρχουν στο θεσμικό πλαίσιο για την αποτελεσματικότερη διάθεση των δευτερογενών υλικών και τη χρήση τους στα δημόσια έργα. Ανέφερε ως παραδείγματα τη “Θραυστή άμμο” η οποία παράγεται από την ανακύκλωση των ΑΕΚΚ, καθώς και υλικά κυρίως από σκυρόδεμα, ασφατικό

και κάποιες ποσότητες από κεραμικά, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σαν υπόβαση στην οδοποιία. Ζήτησε από την Πολιτεία στις προδιαγραφές των δημοσίων έργων να προβλέπεται η χρήση τέτοιων υλικών, ώστε να μπορούν να αναλωθούν στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας. “Οι μονάδες ανακύκλωσης δεν είναι χωματερές, θα πρέπει να μπορούν να διαθέσουν τα δευτερογενή υλικά στην κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων”, τόνισε ο κ. Παπαηλιόπουλος. Επισήμανε ότι “αυτά πρέπει να γίνουν το συντομότερο γιατί διαφορετικά, από το 2023 και μετά που αυστηροποιούνται οι όροι για την είσοδο των ΑΕΚΚ στις μονάδες, δεν θα μπορεί να υπάρχει έξοδος, δηλαδή διάθεση των δευτερογενών υλικών κι αυτό θα είναι καταστροφικό και για την ελληνική οικονομία και για τα έργα που γίνονται”.

Ο Διπλωματούχος Μηχανολόγος Μηχανικός, MSc, διευθυντής Τομέα Συστημάτων Διαχείρισης και Πιστοποίησης Προϊόντων της «Σαμαράς & Συνεργάτες ΕΠΕ», Αλέξης Μπούλιας ανέφερε μεταξύ άλλων ότι η **πιστοποίηση** των δομικών υλικών (αδρανών και μη) είναι βασική νομοθετική απαίτηση για τη χρήση τους σε οποιαδήποτε εφαρμογή. Η νομοθεσία εφαρμόζεται και στα δευτερογενή/ανακυκλωμένα υλικά από την επεξεργασία ΑΕΚΚ. Προσέθεσε, δε, ότι τα πρότυπα καθορίζουν τις βασικές απαιτήσεις και χαρακτηριστικά, που πρέπει να υπολογίζονται για το εκάστοτε δομικό προϊόν, υπογραμμίζοντας πως βασική προϋπόθεση για την πιστοποίηση των υλικών (πρωτογενών και δευτερογενών/ανακυκλωμένων) είναι η εφαρμογή από τον Κατασκευαστή Συστήματος Ελέγχου Παραγωγής στο Εργοστάσιο (FPC), και η πιστοποίηση αυτού.

Η **αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΕΜΠ Μαρία Ταξιάρχου**, παρουσίασε τα πλεονεκτήματα των δομικών υλικών τα οποία έχουν αναπτυχθεί στο εργαστήριο με τη χρήση αποβλήτων Κατασκευών και Κατεδαφίσεων και την σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας σε σχέση με την παραγωγή τους αποκλειστικά από πρωτογενείς ύλες.

Ο **Ηλίας Δημητριάδης, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος ANAKEM Α.Ε.**, υπογράμμισε την ανάγκη θέσπισης ελάχιστου ποσοστού χρήσης δευτερογενών (ανακυκλωμένων) από ΑΕΚΚ υλών στα δημόσια έργα. Τόνισε ότι η ανακύκλωση λειτουργεί και η πρόσφατα εκδοθείσα νομοθεσία (4685/20, 4819/21) έδωσε ώθηση στον θεσμό της εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΕΚΚ, καθώς παρατηρήθηκε αύξηση του ποσοστού ΑΕΚΚ που οδηγούνται προς διαχείριση, άρα και αύξηση της διαθεσιμότητας δευτερογενών υλών στις μονάδες ανακύκλωσης. Σημείωσε ότι με το άρθρο 30 του ν.4819/21 ουσιαστικά καθίσταται υποχρεωτική η χρήση κατά προτεραιότητα δευτερογενών υλών, συνεπώς θα πρέπει να αξιοποιηθεί η δυνατότητα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και να θεσπιστεί ως κριτήριο περιβαλλοντικής απόδοσης του έργου η χρήση σε αυτό δευτερογενών υλών.

Η **συντονίστρια του εργαστηρίου, Σύμβουλος Ανάπτυξης της ANAKEM, Άννα Μίχου** επεσήμανε ότι παρόλο που η συζήτηση για τα δευτερογενή υλικά δεν είναι καινούργια, η πρωτοβουλία της ANAKEM ενώνει για πρώτη φορά όλα τα εμπλεκόμενα μέρη σε έναν ουσιαστικό διάλογο, ενώ τα συμπεράσματα θα κωδικοποιηθούν και θα αποσταλούν στα αρμόδια Υπουργεία και τον ΕΟΑΝ.

